

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 20.10.2004
KOM(2004) 679 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ
BANKE A EUROPOĽU**

**Nový akčný plán EÚ na obdobie 2004 - 2007 na prevenciu podvodov
pri bezhotovostných platobných prostriedkoch**

{SEC(2004) 1264}

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ
BANKE A EUROPOLU**

**Nový akčný plán EÚ na obdobie 2004 - 2007 na prevenciu podvodov pri
bezhotovostných platobných prostriedkoch**

(Text s významom pre EHP)

1. ÚVOD

V akčnom pláne EÚ na prevenciu podvodov na obdobie 2001 - 2003 (ďalej len „akčný plán 2001-2003“)¹ sa Komisia zaviazala po roku 2003 informovať Európsky parlament a Radu formou správy o pokroku dosiahnutom pri implementácii akčného plánu a v prípade potreby navrhnúť dodatočné alebo alternatívne opatrenia. V správe o akčnom pláne 2001-2003² Komisia posudzuje podniknuté opatrenia a ich efektívnosť. Tento dokument je doplnením uvedenej správy a zároveň obsahuje návrh budúcich krokov v tejto oblasti.

2. SITUÁCIA

V snahe zlepšiť prevenciu podvodov a falšovania pri všetkých typoch bezhotovostných platieb prijala Komisia vo februári roku 2001 akčný plán 2001-2003, ktorý sa pri prevencii podvodov zameriava hlavne na posilňovanie celoeurópskeho a koherentného prístupu. Aj keď samostatné prevenčné opatrenia môžu byť efektívne, nie sú dostatočné na to, aby vyriešili problém podvodov pri platobnom styku.

K predloženiu akčného plánu viedli Komisiu špecifické dôvody, ktorými sú:

- Podvody boli relatívne časté, v roku 2000 sa objem podvodu v Európskej únii dhadoval na 600 miliónov EUR len pri platobných kartách (približne 0,07 % z obratu sektoru platobných kariet v tom čase).
- Príčinou obáv bol ročný nárast podvodov a falšovania; V roku 2000 vzrástol počet podvodov v EÚ o približne 50 %. Jednou z oblastí, kde sa podvody najviac rozmohli, boli najmä platby na diaľku (prostredníctvom telefónu, pošty alebo internetu).
- Primerane k objemu transakcií bol rozsah cezhraničných podvodov oveľa vyšší ako objem transakcií v rámci jednej krajiny. Avšak v tom čase sa preventívne opatrenia prijímali najmä na národnej úrovni.
- Zaznamenaný bol nárast účasti organizovaného zločinu. Zločinecké organizácie preukázali schopnosť rýchlo meniť svoje obvyklé operačné postupy, aby obišli protiopatrenia. Okrem

¹ Oznámenie Komisie „Prevencia podvodov a falšovania pri bezhotovostných platobných prostriedkoch“ KOM(2001) 11 konečná verzia z 9.2.2001.

² Pracovný dokument útvarov Komisie č. ... o správe o implementácii akčného plánu EÚ na prevenciu podvodov pri bezhotovostných platobných prostriedkoch.

toho zisky z podvodov skupiny organizovaného zločinu posilnili. Spolu s nebezpečenstvom financovania terorizmu je táto obava stále silnejšia.

- Podvody znižujú dôveru užívateľov v platobné systémy. Riziko podvodu pri platbách sa napríklad všeobecne považuje za jednu z hlavných prekážok úspešného rozvoja elektronického obchodu.

Kľúčovým princípom akčného plánu 2001-2003 bola spolupráca všetkých zúčastnených strán. Za prevenciu podvodov je v prvom rade zodpovedný sektor platobných systémov a najdôležitejším pokrokom je posilnenie bezpečnosti platieb (ako napríklad zavedenie čipových kariet). Do prevencie podvodov by sa mali zapojiť všetky strany a zohrávať v nej aktívnu úlohu. Preventívne opatrenia sú bezpochyby efektívnejšie vtedy, keď sa zavádzajú v partnerstve všetkých príslušných strán. Podľa tejto zásady sa návrh akčného plánu 2001-2003 vypracúval prostredníctvom konzultácií so všetkými zúčastnenými stranami³ a Komisia s týmito stranami úzko spolupracovala aj pri implementácii rozličných opatrení. Veľká väčšina opatrení plánovaných v akčnom pláne 2001-2003 sa úspešne dokončila⁴.

3. SMEROM K NOVÉMU AKČNÉMU PLÁNU

Všeobecne sa uznáva, že zapojenie Komisie do prevencie podvodu prinieslo pridanú hodnotu. Pri implementácii akčného plánu 2001-2003 fungovala Komisia ako katalyzátor. Podporila výmenu informácií, zvýšila povedomie o problémoch a posilnila cezhraničnú spoluprácu. Odborníkom v oblasti prevencie podvodu poskytla možnosť stretnúť sa a spojiť sily, kde si vymieňali osvedčené postupy a vzdelávacie materiály, čo viedlo k následnému zintenzívneniu spolupráce pri prevencii podvodov, a to predovšetkým na cezhraničnej úrovni.

Zásluhou spoločných iniciatív sektora platobného styku, vnútroštátnych orgánov a ostatných strán bol v období, ktoré tento akčný plán pokrýval, zaznamenaný nižší ročný nárast podvodu v EÚ⁵. Akčný plán 2001-2003 takisto napomohol upriamiť pozornosť na problematiku podvodov v platobnom styku.

Tieto iniciatívy musia pokračovať, aby nestratili na svojej dynamike, pretože podvod sa naďalej rozvíja. Trestné činy, ako napríklad počítačové pirátstvo alebo krádež identity⁶, rastú znepokojujúcim tempom a takisto vznikajú nové druhy podvodu.

Zámerom Komisie je preto predložením nového akčného plánu EÚ na prevenciu podvodov na obdobie 2004-2007 naďalej postupovať proti podvodom pri platobnom styku. Väčšina jej opatrení je pokračovaním už podniknutých opatrení alebo nadviazaním na ne. Nový akčný plán bol vypracovaný po porade so skupinou expertov EÚ na prevenciu podvodov a ostatnými

³ Napríklad systémy platobných kariet, banky, štátne ministerstvá a národné banky, orgány činné v trestnom konaní, centrálna banka. Europol, Interpol, maloobchodný sektor, prevádzkovatelia sietí a spotrebiteľské združenia.

⁴ Viac informácií sa nachádza v správe Komisie o implementácii akčného plánu na roky 2001-2003, pracovný dokument útvarov Komisie, č. ... alebo na internetovej stránke http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm

⁵ V roku 2000 dosiahol ročný nárast podvodov približne 50 %, oveľa rýchlejšie v porovnaní s dneškom (15-20 % ročne).

⁶ Pod krádežou identity sa chápe zneužitie osobných údajov inej osoby bez jej súhlasu, ktoré obvyčajne spočíva v zneužití bankových účtov obete.

príslušnými skupinami⁷. Bude doplnením smernice o platobných službách na vnútornom trhu, ktorú Komisia navrhne v roku 2005 ako podporu vytvorenia spoločného platobného priestoru v EÚ. Mal by hlavne naďalej posilňovať existujúce iniciatívy na prevenciu podvodu a prispievať k udržaniu a zvyšovaniu dôvery v platobný styk.

Prioritnými oblasťami budú aj naďalej bezpečnosť platobných produktov a systémov a posilnenie spolupráce medzi orgánmi verejnej správy a súkromným sektorom. Na umožnenie efektívnejšej a širšej výmeny informácií, hlavne na cezhraničnej úrovni, je potrebné objasniť právne predpisy EÚ vzťahujúce sa na ochranu údajov s ohľadom na opatrenia v oblasti prevencie podvodov. Integrácia nových členských štátov do rámca EÚ na prevenciu podvodov a posilnenie vzťahov s orgánmi verejnej správy v tretích krajinách budú prioritou aj naďalej. Do úvahy sa však budú brať aj nové hrozby.

4. SKUPINA EXPERTOV EÚ NA PREVENCIU PODVODOV

Cieľ:

⇒ Skupina expertov EÚ na prevenciu podvodov (ďalej len „FPEG“ - Fraud Prevention Expert Group) by mala byť posilnená a malo by sa zreorganizovať jej fungovanie.

FPEG bola zriadená Komisiou v rámci akčného plánu 2001-2003. Súčasťou tejto skupiny sú všetci hlavní aktéri zapojení do prevencie podvodov pri platobnom styku v EÚ⁸, ktorým ako pridanú hodnotu poskytuje priestor na efektívnu výmenu informácií a osvedčených postupov na prevenciu podvodov. Zároveň prispela k zintenzívneniu spolupráce pri prevencii podvodu medzi zainteresovanými stranami, najmä na cezhraničnej úrovni.

Spolu s nedávnym rozšírením je zoskupenie zástupcov zo všetkých dotknutých sektorov a všetkých členských štátov do jednej skupiny, ktorá má i naďalej udržať efektívne pracovné postupy, stále väčšou výzvou. Nevyhnutná je preto reorganizácia členstva a fungovania tejto skupiny, ako aj rozšírenie jej mandátu.

Opatrenia:

⇒ Prebehne zefektívnenie členstva v FPEG, a to tak, že v každom sektore a/alebo krajine sa určia experti na prevenciu podvodov, ktorí budú fungovať ako kontaktné miesta vo svojich krajinách a zároveň ako multiplikátori práce uskutočnenej v rámci skupiny.

⇒ V snahe o efektívnu realizáciu plánovaných opatrení sa v rámci skupiny vytvorí riadiaca skupina, ktorá bude pripravovať prácu FPEG a dohliadať na činnosť svojich podskupín.

⇒ Každý rok sa uskutočnia aspoň dve stretnutia FPEG.

⁷ Ako napríklad pracovná skupina Európskej platobnej rady „Card Fraud Prevention“. Prispeli aj jednotliví členovia skupiny trhu platobných systémov („Payment Systems Market Group“) a skupiny vládnych expertov pre platobné systémy. Konzultovaní boli aj odborníci z Europolu a orgánov činných v trestnom konaní.

⁸ V skupine sú zastúpení predstavitelia vnútroštátnych platobných systémov a platobných systémov EÚ, predstavitelia bánk, štátnych ministerstiev a národných bánk, orgánov na presadzovanie práva (vrátane Europolu a Interpolu), Európskej centrálnej banky, maloobchodníkov, spotrebiteľských združení a prevádzkovateľov sietí.

⇒ FPEG bude zodpovedná za prípravu komunikačného plánu určeného občanom EÚ a profesionálom, ktorý bude informovať o pokroku a účinnosti opatrení nového akčného plánu.

⇒ Vytvorí sa dve podskupiny FPEG, ktoré sa budú zaoberať problematikou bezpečnosti a problémami užívateľov. Časový rozvrh a témy stretnutí podskupín určí FPEG. FPEG môže zároveň vytvoriť nové podskupiny.

5. TECHNOLOGICKÝ VÝVOJ

Ciele:

⇒ Sektor platobného styku by mal pre elektronické platby zabezpečiť čo najviac ekonomicky rentabilnú úroveň bezpečnosti.

⇒ Výrobcovia platobných produktov, poskytovatelia platobných služieb a vnútroštátne orgány by mali pri posudzovaní bezpečnosti platobných produktov a komponentov postupovať podľa koordinovaného a štruktúrovaného konceptu. Mala by sa zvýšiť transparentnosť postupov posudzovania bezpečnosti a mala by sa podporovať šandardizácia.

Prechod na čipové karty v EÚ v rámci primeraného časového rozmedzia by zvýšil bezpečnosť, napomohol k zníženiu miery podvodu a posilnil by dôveru užívateľov. Je to prioritou, ktorá si vyžaduje spojené úsilie všetkých zúčastnených strán. V prípade potreby by Komisia a vnútroštátne orgány mali byť pripravené pomôcť pri prechode na čipové karty v EÚ.

Sektor platobného styku zavádza nové, bezpečnejšie riešenia elektronických platieb a platieb cez mobilný telefón⁹. Táto snaha by sa mala monitorovať a podporovať.

Na zvýšenie dôvery v platobný styk je pre zúčastnené strany dôležité poznať mieru bezpečnosti platobného produktu alebo komponentu, tak v absolútnom zmysle, ako aj s ohľadom na porovnateľné produkty. V súčasnosti nie sú postupy posudzovania bezpečnosti založené na spoločných skúšobných normách, čím sú pre užívateľov len málo transparentné. Banky a obchodníci by vedeli robiť lepšie rozhodnutia, keby vedeli, do akej miery je jeden produkt bezpečnejší než druhý. Dôvera užívateľov by vzrástla, keby mali k dispozícii viac informácií o uskutočnenom testovaní. Spoločné kritériá a postupy posudzovania bezpečnosti by mohli drasticky znížiť náklady a dobu potrebnú na posúdenie bezpečnosti. Je však dôležité, aby harmonizácia kritérií posudzovania bezpečnosti neznižila existujúcu úroveň bezpečnosti.

Opatrenia:

⇒ V rámci skupiny expertov EÚ na prevenciu podvodov sa vytvorí podskupina, ktorá sa bude zaoberať problematikou bezpečnosti. Zloženie účastníkov tejto podskupiny sa môže líšiť v závislosti od prerokúvanej témy.

⁹ Napríklad založené na protokole 3D Secure.

⇒ Komisia vypracuje štúdiu o metódach overovania totožnosti držiteľa karty pri platbách kartou a metódach overovania totožnosti užívateľa pri elektronických platbách a platbách cez mobilný telefón.

6. VÝMENA INFORMÁCIÍ

Cieľ:

⇒ Všetky zúčastnené strany by mali mať možnosť výmeny informácií na účel včasného odhalenia a oznámenia pokusov o podvod, avšak musia pri tom rešpektovať práva a slobody jednotlivcov a pravidlá hospodárskej súťaže.

Malo by sa pokračovať v aktivitách podniknutých v rámci prvého akčného plánu. Hlavným zisteným problémom bola nemožnosť vymieňať si údaje o vysoko-rizikových a podvodníckych obchodníkoch na území EÚ. Na umožnenie rozsiahlej cezhraničnej výmeny informácií je nevyhnutné vo vzťahu k opatreniam v oblasti prevencie podvodov objasniť a zharmonizovať pravidlá na ochranu údajov v EÚ. Takéto objasnenie by malo zachovávať rovnováhu medzi záujmom na prevencii podvodov a rešpektovaním základných práv jednotlivcov. Pracovná skupina EÚ zriadená podľa článku 29¹⁰ vytvorila neformálnu podskupinu zástupcov orgánov na ochranu osobných údajov jednotlivých členských štátov a sektora platobného styku, ktorá rokuje o konkrétnych problémoch. V reakcii na konzultačný dokument o novom právnom rámci pre platby na vnútornom trhu (New Legal Framework for Payments in the Internal Market)¹¹ bola vyslovená silná podpora úplnej harmonizácii právnych predpisov EÚ na ochranu údajov v tejto oblasti. Práca podskupiny pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 ešte stále pokračuje. Okrem výmeny údajov o vysoko-rizikových a podvodníckych obchodníkoch by sa mali určiť ďalšie oblasti, ktoré si vyžadujú objasnenie právnych predpisov. Malo by sa uvažovať o nových iniciatívach (napr. databázach), ktoré by umožnili rozsiahlejšie zhromažďovanie a výmenu údajov medzi odborníkmi na prevenciu podvodov.

Internetová stránka o prevencii podvodov v EÚ¹² by sa mohla ďalej rozšíriť a stať sa celoeurópskym referenčným miestom pre občanov, firmy a vlády v otázke prevencie podvodov pri platobnom styku v EÚ.

Opatrenia:

⇒ Komisia v spolupráci s úradmi na ochranu osobných údajov jednotlivých členských štátov EÚ zastúpených v pracovnej skupine podľa článku 29 stanoví limity a podmienky výmeny informácií súvisiacich s prevenciou podvodov. Inak, ak nie je možné uviesť adekvátne objasnenie, predloží legislatívne návrhy na zmenu a doplnenie existujúcich pravidiel EÚ na ochranu údajov.

¹⁰ Táto skupina, zriadená podľa článku 29 smernice 95/46/ES, zahŕňa zástupcov úradov na ochranu osobných údajov jednotlivých členských štátov EÚ. Jej sekretariát vedie Komisia (pozri http://europa.eu.int/comm/internal_market/privacy/workinggroup_en.htm).

¹¹ Oznámenie Komisie o novom právnom rámci pre platby na vnútornom trhu (KOM(2003) 718, konečné znenie).

¹² http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm

⇒ Komisia rozšíri existujúcu internetovú stránku venovanú prevencii podvodov v EÚ o informácie týkajúce sa iniciatív ostatných organizácií pôsobiacich v oblasti prevencie podvodov.

7. PROGRAMY ODBORNÉHO VZDELÁVANIA, VZDELÁVACÍ MATERIÁL A SPOLUPRÁCA

Ciele:

⇒ Malo by sa ďalej posilniť odborné vzdelávanie orgánov činných v trestnom konaní a zvýšiť povedomie sudcov a štátnych zástupcov o problematike prevencie podvodov.

⇒ V problematike prevencie podvodov v platobnom styku by sa mala zvýšiť spolupráca medzi správnymi orgánmi EÚ.

⇒ Mali by sa zlepšiť kapacity vnútroštátnych orgánov činných v oblasti vyšetovania podvodov.

Fórum EÚ o podvodoch s platobnými kartami (EU Card Fraud Forum), ktoré sa konalo v roku 2003, bolo užitočnou platformou, kde sa zástupcovia súdництва, orgánov činných v trestnom konaní a súkromného sektora podelili so svojimi skúsenosťami a ideami na tému podvodov pri platobnom styku. Aktivity na zvýšenie povedomia zástupcov súdництва, ako aj iniciatívy na posilnenie odborného vzdelávania orgánov činných v trestnom konaní by mali pokračovať, aby sa zabezpečilo efektívne vyšetovanie a stíhanie týchto trestných činov.

Pri odbornom vzdelávaní orgánov činných v trestnom konaní by sa malo jasne uprednostňovať koordinované európske odborné vzdelávanie. Rovnako dôležitá je príprava a aktualizácia komplexných informačných balíkov pre túto cieľovú skupinu, ktorá rešpektuje primárnu úlohu a zodpovednosť národných orgánov a zameriava sa na nadnárodné aspekty tam, kde má európske odborné vzdelávanie skutočnú pridanú hodnotu.

V niektorých členských štátoch boli na boj proti podvodom v platobnom styku zriadené špecializované centrálné jednotky¹³. Zriadenie špecializovaných jednotiek v jednotlivých členských štátoch by mohlo posilniť vyšetovacie kapacity a uľahčiť spoluprácu s ostatnými jednotkami na presadzovanie práva a účastníkmi trhu.

Opatrenia prijaté na ochranu proti falšovaniu meny môžu poskytnúť užitočné podnety o tom, čo by sa dalo podniknúť v oblasti prevencie podvodov pri bezhotovostných platobných prostriedkoch. Na ochranu eura pred falšovaním sa zaviedol rámec, ktorý ustanovuje organizáciu a koordináciu všetkých orgánov verejnej správy a súkromného sektora. Existuje nariadenie, ktoré stanovuje osobitné opatrenia na ochranu eura¹⁴ a Rada rozhodnutím o

¹³ Napríklad Centrálny úrad na boj proti zločinu spojený s používaním informačných technológií (OCLCTIC) vo Francúzsku alebo špecializovaná jednotka pre šeky a platobné karty (Dedicated Cheque and Plastic Card Unit - DCPCU) v Spojenom kráľovstve.

¹⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1338/2001 z 28. júna 2001 stanovujúce opatrenia nevyhnutné na ochranu eura proti falšovaniu, Ú. v. ES L 181 z 4.7.2001, s. 6.

zriadení špeciálneho finančného programu¹⁵ poverila Komisiu koordináciou odborného vzdelávania a technickej pomoci. Európska centrálna banka vybudovala a udržiava databázu CMS (systém monitorovania falzifikátov) o falzifikátoch a analyzuje nové typy falšovaných bankoviek. Europol je zodpovedný za prenos a analýzu informácií a na tento účel zriadil databázu s obsahom údajov o trestných činoch určenú pre orgány činné v trestnom konaní. Komisia/OLAF monitoruje uplatňovanie právnych predpisov a takisto pripravuje legislatívne iniciatívy, okrem toho spravuje program odborného vzdelávania a technickej pomoci „Pericles“ a analyzuje nové typy falšovaných euromincí. Členské štáty zriadili vnútroštátne centrálné úrady na ochranu proti falšovaniu a vymenovali orgány zodpovedné za technické analýzy falzifikátov. Takisto zaviedli právne predpisy, ktorými úverové inštitúcie zaväzujú, aby falzifikáty stiahli z obehu a odovzdali ich kompetentným orgánom. Činnosť členských štátov v oblasti odborného vzdelávania a technickej pomoci zameranú na ochranu eura koordinuje Komisia.

Podobne, príslušné vnútroštátne správne orgány v EÚ by sa mali tiež intenzívnejšie zapojiť do prevencie podvodov pri bezhotovostných platbách a mala by sa ustanoviť ich spolupráca a koordinácia. Mohlo by sa uvažovať aj o stanovení rámca pre odborné vzdelávanie správnych orgánov z finančných prostriedkov EÚ.

Od roku 2004 by sa na iniciatívach EÚ malo plne zúčastniť aj desať nových členských štátov. Budú musieť predovšetkým implementovať právne predpisy trestného práva EÚ a začleniť sa do rámca preventívnych opatrení, ktorý bol zavedený.

Opatrenia:

⇒ Komisia v spolupráci so sektorom platobného styku, Europolom a ostatnými zúčastnenými stranami zorganizuje celoeurópske vzdelávacie semináre pre špecializovaných úradníkov orgánov činných v trestnom konaní, ktorí na základe nich získajú štatút akreditovaných odborníkov, ako aj aktualizované vzdelávacie semináre pre úradníkov, ktorí už akreditovaní sú.

⇒ Komisia zorganizuje druhú konferenciu na vysokej úrovni pre vedúcich policajných dôstojníkov, sudcov a štátnych zástupcov, aby zvýšila ich povedomie o podvodoch pri platobnom styku a ich vplyve na finančné systémy. Bude sa uvažovať o pravidelnom usporadúvaní takéhoto podujatia.

⇒ Komisia posúdi eventuálne výhody zriadenia špecializovaných jednotiek na boj proti podvodom v platobnom styku na úrovni členských štátov.

⇒ Komisia podporí zapojenie vnútroštátnych kompetentných orgánov do prevencie proti podvodom v platobnom styku.

⇒ Komisia zorganizuje seminár venovaný prevencii podvodov pre zástupcov súkromného sektora a orgánov verejnej správy nových členských štátov.

¹⁵ Rozhodnutie Rady zo 17. decembra 2001 o vytvorení výmenného, pomocného a školiaceho programu na ochranu euro proti falšovaniu (program „Pericles“), (2001/923/ES), Ú. v. ES L 339 z 21.12.2001, s. 50.

8. OSTATNÉ OPATRENIA NA PREVENCIU PODVODOV

Ciele:

- ⇒ Občania EÚ by mali byť obsiahlejšie a jasnejšie informovaní o bezpečnosti platieb.
- ⇒ Obchodníci by mali využívať vylepšené vzdelávacie materiály a mali by mať k dispozícii primerané nástroje na ochranu pred neoprávneným získaním údajov.
- ⇒ V EÚ by sa malo zlepšiť ohlasovanie stratených a ukradnutých platobných kariet.
- ⇒ Mali by sa podniknúť osobitné iniciatívy v EÚ na prevenciu proti krádežiam identity.

Výmena informácií o existujúcich vzdelávacích materiáloch v rámci maloobchodného sektora a spotrebiteľských združení je ešte stále obmedzená, najmä na cezhraničnej úrovni. V usmerneniach pre užívateľov ešte nie sú stanovené osvedčené postupy, ktoré by riešili riziká spojené s používaním bezhotovostných platieb a najlepší spôsob ich predchádzania. Štúdia Komisie o bezpečnosti elektronických platieb¹⁶ ukázala, že užívatelia nie sú dostatočne informovaní o bezpečnosti nástrojov, ktoré používajú. Okrem ďalšieho zlepšenia bezpečnosti elektronických platieb je poskytovanie „správnej“ informácie o bezpečnosti jedným z nevyhnutných predpokladov pre dôveru užívateľov.

Uvedená štúdia Komisie o bezpečnosti elektronických platieb takisto uvádza, že maloobchodný sektor nezavádza vždy najlepšiu technológiu, ktorá je k dispozícii, väčšinou kvôli nákladnosti nového zariadenia. Na ochranu internetových stránok pred neoprávneným prístupom je však potrebné vyvinúť väčšie úsilie. Niektoré nedávne prípady „nabúrania“ počítačových systémov svedčia o potrebe ďalších preventívnych opatrení proti počítačovej kriminalite. Narušenie bezpečnosti v databázach internetových obchodov, kde neoprávnení užívatelia získali prístup k číslam kreditných kariet spotrebiteľov, zvyšuje pravdepodobnosť podvodov v platobnom styku. Ďalším následkom je nemateriálna škoda, ktorá spočíva v poškodení reputácie obchodníka a narušenia vnímania bezpečnosti internetu a používania platobných nástrojov v tomto prostredí zo strany spotrebiteľa. Tieto prípady výrazne podkopávajú dôveru spotrebiteľov v elektronický obchod. Problém sa znásobuje skutočnosťou, že o mnohých prípadoch polícia ani nie je informovaná¹⁷. Nedávno vybudovaná Európska agentúra pre bezpečnosť sietí a informácií (ENISA)¹⁸ sa snaží o dosiahnutie užšej európskej spolupráce v tejto oblasti. Prevádzkovateľom platobných systémov a maloobchodníkom by mohla napomôcť k lepšej ochrane pred počítačovou kriminalitou.

Na splnenie cieľa vytvoriť spoločný platobný priestor v EÚ je potrebné vyvinúť dodatočné úsilie zamerané na zvýšenie dôvery v platby a lepšiu prevenciu podvodov. Tento cieľ jednotného domáceho trhu ešte viac zvyšuje potrebu zavedenia jednotného čísla v EÚ na

¹⁶ http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/index_en.htm#prevention-study

¹⁷ Nedávne štatistiky uvádzajú, že až 80 % prípadov počítačovej kriminality vo finančnom sektore nie je ohlásených (IDC and Gartner, november 2002)

¹⁸ http://www.enisa.eu.int/index_en.htm

ohlasovanie stratených alebo ukradnutých platobných kariet¹⁹. V súčasnosti sú jednotné čísla v EÚ technicky uskutočniteľné²⁰.

Komisia zorganizovala vo februári 2004 v rámci Fóra na prevenciu organizovaného zločinu workshop venovaný problematike krádeži identity. Workshop ukázal, ako sa problém krádeže totožnosti presahujúci hranice jednotlivých sektorov a postihujúci tak vlády, firmy, ako aj občanov, v niektorých sektoroch alebo krajinách²¹ rýchlo rozmáha a často sa spája s organizovaným zločinom. Nakoľko overovanie totožnosti je nesmierne dôležité pre integritu spoločnosti, je nevyhnutné prijať komplexné preventívne opatrenia namierené proti ich krádeži.

Opatrenia:

⇒ V rámci skupiny expertov EÚ na prevenciu podvodov sa vytvorí podskupina, ktorá sa bude zaoberať požiadavkami užívateľov. V podskupine bude priestor na diskusiu v rámci maloobchodného sektora a spotrebiteľských združení na celoeurópskej úrovni a jej účastníkmi budú rôzne záujmové strany v závislosti od prerokovanej témy.

⇒ Komisia bude aj naďalej rokovať o zavedení jednotného telefónneho čísla v EÚ na ohlasovanie stratených alebo ukradnutých platobných kariet.

⇒ Systémy platobných kariet by mali pripraviť spoločné vzdelávacie nástroje pre obchodníkov, ktoré zahrnú všetky typy kariet.

⇒ Komisia posúdi, či by bolo vhodné pre problém krádeže identity zriadiť jednotné kontaktné miesto EÚ pre občanov a firmy, ktorého súčasťou by mohol byť zoznam orgánov zaoberajúcich sa prevenciou krádeže identity.

⇒ Komisia bude podporovať vytvorenie databázy pravých a falšovaných dokladov totožnosti, ktorá by bola prístupná orgánom verejnej správy, ako aj súkromnému sektoru.

9. VZŤAHY S TRETÍMI KRAJINAMI

Cieľ:

⇒ Tretie krajiny by mali zaviesť a účinne presadzovať preventívne opatrenia na boj proti podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov.

Dialóg s tretími krajinami by sa mal posilniť, aby sa zabránilo poškodzovaniu záujmov občanov a firiem v EÚ páchatelmi operujúcimi z tretích krajín. Komisia ho bude presadzovať v rámci stretnutí multilaterálnych skupín, ako je G8, ako aj pomocou bilaterálnych kontaktov.

¹⁹ http://europa.eu.int/comm/internal_market/payments/fraud/cardstopeurope/index_en.htm

²⁰ V súčasnosti je k dispozícii európsky telefónny číslovací priestor (ETNS) a univerzálne medzinárodné bezplatné čísla (UIFN). Ďalšie čísla budú k dispozícii v najbližšej budúcnosti.

²¹ Krádeže identity sa veľmi rýchlo rozmáhajú mimo EÚ (v USA, Kanade, Austrálii) a v EÚ predstavujú veľký problém najmä v Spojenom kráľovstve. V ostatných členských štátoch EÚ nie je tento problém v súčasnosti až tak markantný.

Pri prevencii podvodov vzbudzujú súčasné prístupové krajiny²² a krajiny, ktoré patria do širšej Európy²³, značné znepokojenie. Progresívne zapojenie týchto krajín do politiky prevencie podvodov EÚ si vyžaduje pevnejšie vzťahy s orgánmi verejnej správy v týchto krajinách.

Opatrenia:

⇒ Komisia bude spolu so sektorom platobného styku uskutočňovať podujatia na zvýšenie informovanosti o problematike podvodov v platobnom styku určené orgánom kandidátskych krajín na vstup do EÚ a ostatných európskych krajín.

⇒ V snahe o pomoc v boji proti podvodom a v ich prevencii bude Komisia aj naďalej spolupracovať s ostatnými krajinami na bilaterálnej úrovni i v rámci multilaterálnych fór, ako napr. G8.

10. NÁSLEDNÉ OPATRENIA

Koncom roka 2007 Komisia predloží správu Európskemu parlamentu a Rade o pokroku dosiahnutom v implementácii plánu a v prípade potreby navrhne ďalšie opatrenia.

²² Bulharsko, Rumunsko, Turecko, Chorvátsko.

²³ Napríklad Rusko a Ukrajina.